

చీకటిలో చిరుదీ

(నాటిక)

రచన :
యస్వేరావ్

శ్రీ రామా బుక్ డిపో

పబ్లిషర్స్ • బుక్ సెల్లర్స్

రాజ్ గోవింద్ చౌదరి, గుంటూరు - విజయవాడ

- ఫిబ్రవరి

కాపీరైటు

వెల : 2-50

ఈ నాటికలోని పాత్రలు, నన్ని పేరాలు కేవలం కల్పితాలు.
విజ జీవితంలో ఎవరినీ ఉద్దేశించి రాసినవి కావు.

సంపాదకులు :

యు. రాజేంద్రవసాద్

ముఖచిత్రం :

బా లి

రచయిత నుండి లిఖిత పూర్వక అనుమతి
సొంతదం అవసరం. రచయిత అనుమతి
కాకుండా ఈ నాటికను, ఎవరు ఎలా వాడు
కున్నా నేరం.

రచయిత చిరునామా :

ఎస్. ఎ. రావు

ఎ క్కొం బెంటు

మెట్రల్ బెర్లిగ్రాఫ్ ఆఫీస్,

విజయవాడ - 530 001.

ముద్రణ :

శ్రీ 'మెకట రమణ'

విజయవాడ - 2.

అంకితం

నన్ను కనీ, పెంచీ, విద్యాబుద్ధులు చెప్పించి
నా జీవితానికి ఓ అద్దాన్ని కలిగించిన

నా తల్లిదండ్రులకు

భక్తిగౌరవాంశా

— రచయిత

కృతజ్ఞతలు

నాచేత యీ నాటిక రాయించి, శతదా ప్రేక్షకుల, శ్రోతల ప్రశంసలు పొందేలా యీ నాటికకు ఓ రూపాన్ని కల్పించి నాటకరంగంలో మరో అడుగు ముందుకి వెళ్ళడానికి కారకులైన మా గురువుగారు శ్రీచాట్ల శ్రీరాములుకి,

రైతు జనోత్సవ రజతోత్సవ సందర్భంగా అనకాపల్లిలో యీ నాటికను ప్రదర్శించడానికి, ఆకాశవాణి విశాఖపట్నం కేంద్రంనుండి ప్రసారం కావడానికి వీలు కలిగించిన పారం రేడియో ఆఫీసరు శ్రీ పై. జి. రెడ్డిగారికి.

నాటకరంగంలో నేను ముందడుగు వేయడానికి ఎప్పటి కప్పుడు నన్ను ప్రోత్సహిస్తూ, నా అభివృద్ధిని కాంక్షించే-
దా॥ శ్రీ కొర్రపాటి గంగాధరరావుగారికి శ్రీఅత్తిలి కృష్ణా రావుగారికి, మిత్రులు శ్రీకొననాకి, శ్రీరాజ్ కి, బాబుకి, యీ నాటికలోపాల్గొన్న కళాకారులందరికీ నిందుమనసుతో కృతజ్ఞతలు చెప్పుకుంటున్నాను.

— రచయిత

హొలిసారిగా ఈ నాటికను “రైతు జనోత్సవ రజతోత్సవము
మరియు ఆకాశవాణి విశాఖపట్నం కేంద్రం వ్యవసాయ
ప్రసార విభాగ ద్వితీయ షార్డితోత్సవము” సందర్భంగా
21-1-79న ఆనకాపల్లిలో ప్రదర్శించినప్పుడు

ఆకాశవాణి విశాఖపట్నం కేంద్రం వారు 11-3-79 అధివారంనాడు
ప్రసారం చేసినప్పుడు పాల్గొన్న

శ్రీ నవ్యనాటకాయతనం (విశాఖపట్టణం) సభ్యులు:-

రాజయ్య	శ్రీ ఎ. వి. రామారావు
సోములు	శ్రీ చాట్ల శ్రీరాములు
నత్య	కుమారి సి. రాణి
కృష్ణారావు	శ్రీ టి. కామేశ్వరరావు
కనకయ్య	శ్రీ ఎ. శేషసాయిశాస్త్రి
పార్వతీశం	శ్రీ ఎ. గోపాలకృష్ణ

అహార్యం : శ్రీ ఎన్. రంగరాజు

దర్శకత్వం : శ్రీ చాట్ల శ్రీరాములు

సమర్పణ : శ్రీ వై. జి. రెడ్డి (ప్రారంభ రేడియో ఆఫీసరు)

ఆకాశవాణి, విశాఖపట్నం కేంద్రం

ఈ నాటికలో....

రాజయ్య

సోముడు

సత్య

కృష్ణారావు

కనకయ్య

వార్షికం

చీకటిలో చిరుదీపం (నాటిక)

(ఒకానొక వల్లెటూర్లో మునసబు రాజయ్య ఇల్లు. వీధి గుమ్మానికి దగ్గరగావున్న ఆ ముందుగదిలో కుడివైపుకి ఒకచేతుం కుర్చీ, ఆ వక్కనే ఒక స్త్రీలు వున్నాయి. స్త్రీలుమీద రాగి చెంబుతో మంచిసీక్కు వున్నాయి. ఎడమవైపున రెండు పాత కుర్చీలు, వాటికి ఎదురుగా టీపాయ్ ఆశారంలో వున్న ఒక చిన్న బిల్ల వున్నాయి. ఆ గదికి ఎడమభాగాన వున్న ద్వారం వీధిలోకి, కుడిభాగాన వున్న ద్వారం పెరట్లోకి దారితిస్తాయి. మధ్య ద్వారానికి వెనుక పడకగది, వగైరా గదులు వున్నాయి. మధ్య గది గుమ్మానికిపైన గోడకి దుమ్ము పట్టిన గాంధీగారి ఫోటో ఒకటి వుంది. ఎడమవైపు గోడకి పరమేశ్వరుడి కేలెండరు, కుడి వైపు గోడకి శ్రీకృష్ణుని కేలెండరు వేలాడుతున్నాయి. మధ్య ద్వారానికి ఎడమవైపున గోడకి ఆనుకుని ఒక చిన్న పేదబిలు, దానిమీద ఒక సీక్సకూజా, ఒక గ్లాసు వున్నాయి. కుడివైపున గోడకి ఆనుకుని ఒక బిట్టల స్టాండు, దానిమీద కొన్ని మాసిన బిట్టలు, రాజయ్య పంచె, చొక్కా, పంచువా వగైరా వున్నాయి)

తెరలేచేసరికి :- పంచె, బిసెసు మాత్రం వేసుకుని చేతిలో పెలుగుతున్న అగర్వాల్తులతో పరమేశ్వరుడి కేలెండరుకి పూజ చేస్తున్నాడు

రాజయ్య. ఈలోగా సోములు వీడిగుమ్మంలోనుండి నెత్తిమీది ఎండు గడ్డిమోపుతో వచ్చి, చేతికర్ర బట్టలస్తాండుకి దగ్గరగా గోడకి ఆనిపి, పెరట్లోకి వెళ్ళిపోయాడు. పరమేశ్వరుడి పూజ అయ్యాక, గాంధీగారి ఫోటో ఎదుట నిలిచి, ఏదో తప్పుచేసిన వాడిలా మెల్లగా రెండు చెంపలూ వాయించుకుని, “సోములు” అని పెరట్లోకి కేకేశాడు రాజయ్య. సోములు పెరటిలోనుండి ఓ పెద్దనైజా గ్లాసుతో కాఫీ తీసుకొచ్చి రాజయ్యకి అందించాడు)

రాజ : (కాఫీ పూర్తిగా తాగేసి) పరమేశ్వరా! (అని అలవాటు ప్రకారం ఆ పరమేశ్వరుణ్ణి ఒకసారి తలచుకుని, కాఫీచెంబు సోములికి తిరిగి ఇచ్చేస్తూ) అప్పలాజాకి పాలు ఇచ్చేసావా.

సోము : బొద్దుట సీకటితోనే ఇచ్చిసి వచ్చినాను బాబూ!

రాజ : (టీపాయ్మీద వున్న దీపవత్రిక చేతిలోకి తీసుకుని) ఇయ్యాలం పాలు ఎన్నిసేర్లు దీగాయరా?

సోము : అయిదుసేర్లకి కొంచెం తక్కువ దీగాయి బాబూ!

రాజ : మరయితే నీల్లు ఎన్ని కలిపావురా?

సోము : పదిసేర్లకి ఎక్కువే కలిపాను బాబూ!

రాజ : సేకాసో! పాలేరు అంటే నీలా వుండాలిరా సోములు! ఎల్లెల్లు. ఎల్లి నీవని జూసుకో! ... ఆ పెరిటిముండకి జెప్పు - సేపల హోటల్ నూని తగించి ఎయ్యమను. సంతపండుకూడ పిరుం గానే వుంది. నూసి వోడమను. కారంకూడ రవ్వలపి తగ్గించి మని చెప్పు. (వీటిలోకి దృష్టి సారించి) ఇంటిముందు ఎడ్ల బండేదో ఆగినట్టుంది. పార్వతీసుంగోరు వచ్చినట్టున్నారు. ఎల్లి చూసిరా! (చేతిలోవున్న పేపరు టీపాయ్మీద పడేసి, బట్టలస్తాండుమీద వున్న చొక్కాతీసి తొడుక్కున్నాడు.)

సోము : (గుమ్మందాటి వెళ్ళొచ్చి) పార్వతీసుంగోరు కాదు బాబూ! అమ్మాయిగోరూను, అల్లుడుగోరూను.

రాజు : అమ్మాయి, అల్లుడు ఏటిరా!....మొన్ననే కదా పంకగకి వచ్చి ఎల్లారు. సరిగ్గా కల్లెట్టుకు చూడు.

పోము : అల్లె బావు! కిష్టబాబును, మన న తైమ్మాను. (అని గుమ్మం దాటి వెళ్ళాడు.)

రాజు : (అనుమానం తీరక గుమ్మం దగ్గరకి వెళ్ళి చూసి) నిజమేనండీ పరమేస్వరా! అమ్మాయి ఏడ్చుకుంటూ వస్తుందేటి! అల్లుడు కన్నులుప్పులాడుతున్నాడేటి! .... ఇదేమో పెద్ద కగువులాగే వుండి పరమేస్వరా!

(చేతిలో నూటకేసు, ఎయిర్ బ్యాగ్ తో వచ్చిన పోములు మధ్యగదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు. అతని వెనుక వస్తున్న వక్క-తండ్రిని చూడగానే “నాన్నా!” అని బావురుముంది)

రాజు : ఏటయిందమ్మా న తైమ్మా! ఎందుకమ్మా ఏడుస్తున్నావో....

వక్క : (తండ్రి ముఖంలోకి చూసి) నాన్నా! (ఏడుపు అపుకోలేక మళ్ళీ బావురుముంది)

రాజు : నాకు అవరే రక్తపుబోటు. నన్ను బెండేరెత్తించక నీకొచ్చిన కష్టమేటో చెప్పు తల్లీ! (ఇంతలో బయటనుండి కృష్ణారావు రావడం చూసి) ఏనయ్యా కిష్టయ్యా! కుసులుమేనా, (కృష్ణారావు బయట ఇవ్వలేదు. రాజయ్యవైపు ఒకసారి నీరి యనగా చూసి, చేతిలో వున్న బ్రష్ కేసుతో మధ్య గదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు.)

రాజు : గుడిలో అమ్మ వారిలా కల్లెర్రజేస్తాడేటి పరమేస్వరా! (కూతురితో) అల్లుడు అగ్గిపిడుగులా వున్నాడు. ఏం జరిగిందమ్మా న తైమ్మా!

వక్క : నాన్నా! మరేమో ...మరేమో....అయినేమో.... (ఏడుపు అపుకోలేక ఒకసారి మళ్ళీ బావురుముంది)

- రాజు : ఇదేమి ఏడుపే తల్లీ! ఏదీ అయినా చెప్పు. చెప్పాక అయినా ఏడు.
- సత్య : (చీరకొంగుతో కళ్లు తుడుచుకుని) మరేమో....మీ అల్లుడుగారు నన్నిక్కడ వదిలేసి వెళ్ళిపోతారట నాన్నా!
- రాజు : దేనికమ్మా!....ఆనలు మీ ఇద్దరికీ తగువు ఎందుకొచ్చింది?
- సత్య : తగువేమీ రాలేదు నాన్నా! నిన్నంతా ఆఫీసుకి వెంపుపెట్టి నాతో బాటే ఇంటిలో వున్నారు. రోజంతా నాతో సరదాగానే గడిపారు. రాత్రి నేను అడగకుండానే హోటల్ కి తిసుకువెళ్ళి వీర్యానీ తినిపించారు నాన్నా! ఆ తర్వాత పెకెండ్ షో సినీమాకి కూడ తిసుకువెళ్ళారు. మరి తెల్లారి లేచినతర్వాత ఏమయిందో ఏమిటో, “సత్యా!” అని ఇంటికప్పు ఎగిరిపోయేలా అరిచి, “నిన్ను తిసుకెళ్ళి మీ వుట్టింటిలో వదిలెయ్యాలి. వెళ్ళి వీ సామాను పడ్డకో” అన్నారు నాన్నా!
- రాజు : ఏ తగువూ లేకుండా ఎందుకొదిలేస్తాడు తల్లీ! ఏదో నరదాక అలా అని వుంటాడు అల్లుడు.
- సత్య : మొదట నేనూ వీలాగే అనుకున్నాను నాన్నా! కానీ, ఆయన ఆ మాట హస్త్యానికి అనలేదట. నిజంగానే నన్నిక్కడ వదిలేసి వెళ్ళిపోతారట నాన్నా!
- రాజు : ఉరుము లేకుండా ఏడుగు ఏటి వరమేన్నరా! .... అమ్మా, సతైమ్మా! నిన్నిక్కడ వదిలేసి ఎల్లిపోవడానికి కారణమేమో అడక్కపోయావా?
- సత్య : అడిగను నాన్నా! ఒకసారి కాదు. వందసార్లు అడిగాను. ఎలా అడిగినా, ఎన్నిసార్లు అడిగినా ఆయన కొరతం చెప్పలేదు నాన్నా!
- రాజు : దీన్నిబట్టి చూస్తే అల్లుడు ఏదో పెద్ద ఎత్తులోనే వున్నాడన్న మాట. మళ్ళీ డయిర్యాంగా పంపిస్తా సతైమ్మా! అల్లుడి

నంగలేటో నేను కనుక్కుంటాను. (అవ్వతో మధ్య గది గుమ్మం దగ్గరకి వచ్చి నిలుచున్న కృష్ణారావుని గమనించ లేదు) ఈ ముసనబు రాజయ్య పేరు చెబితే ఈ సుట్టువక్కల గేమాలన్నీ గడగడలాడతాయి. నా నంగతికి అల్లుడికి ఇంకా సరిగ్గా తెలిదేమో! (అని మీనం మెలివేస్తుండగా తన వునికిని తెలియజేస్తూ వెనుకనుండి కృష్ణారావు దగ్గడు. వెంటనే మీనం నూడి చెయ్యి తీసేసి) రావయ్యా క్రిష్ణయ్యా! రా! రా! కూర్చో! (అని చేతులుకుప్పీ చూపించి) ఇంటిలో అందరూ కులాసాయేనా, అల్లుడు.

కృ : మీ నాన్నగారు మీసాలు మెలివేస్తున్నట్టున్నారు. నంగలేమిటి పత్యా!

రాజ : (కంగడుగా) అబ్బే! ఏమీలేదు అల్లుడా! మీనం వుందికదా అని ఒకసారి వూరికే అలా మెలేసాను. అంతే! .... ఒరే సోములూ! (అని కేకవేసి) అల్లుడా! టీ తాగుతావా? కాఫీ తాగుతావా? (కృష్ణారావు మౌనం చూసి) అల్లుడుగారు ఏం తాగుతారమ్మా సత్తెమ్మా!

వత్స : పొద్దుటపూట అయితే కాఫీయే తాగుతారు నాన్నా!

కృ : ఈ ఇంటిలో కాఫీమాత్రం తాగవని చెప్పు మీ నాన్నకి.

రాజ : పోనీ, అప్పల్రాజు కొట్టించి బుర్రాకాఫీ తెప్పించిదా?

కృ : నాకే వలకాదు కాఫీ అక్కర్లేదు.

సోము : (మధ్య గదిలోనుండి వచ్చి) ఏటి బావు! పిలిసినారా?

రాజ : ఎలాగు బోజనం! ఏలపుతుంది కాబట్టి ఒక పని చెయ్యరా సోములూ! ఆ సెంటిమెండ్ కి చెప్పి ఈ పూటకి చికినీ వండించి. సేపలు రాత్రికి వాండుకోవచ్చు.

సోము : అలాగే బావు! (పెరటిలోకి వెళ్ళిపోయాడు)

రాజ : అల్లుడికి కోడిమార అంటే ఎంత ఇష్టమో!

- కృ : నేనేమి తిండికి ముఖం వాచి మీ యింటికి రాలేదండీ! మీ అమ్మాయిని మీకు భద్రంగా అప్పగించేసి వెళ్ళిపోదామని వచ్చాను.
- రాజ : నువ్వెలా తొందరపడటం న్యాయంకాదు అల్లుడూ! నా నిర్ణయేసిని తప్పు ఏదో చెప్పు నీ కల్లెదుటే దండించి అడుగుతాను. అంతే గానీ, కారణం లేకండ నువ్వు దాన్ని ఇక్కడ వదిలేస్తానని అనడం నబబుకాదు అల్లుడు.
- కృ : తప్పు దానిది కాదు, మీదీ కాదు. ఈ ముష్టి సంబంధం చేసుకున్న పాపానికి తప్పు అంతా నాదే! నిజానికి మిమ్మల్ని అనాల్సిన వదిలేదండీ! “కట్నాలకి, కానుకలకి లోకేమీ వుండదు. బంగారంలాంటి సంబంధం” అని నన్ను మీ అల్లుడిగా చేకారే మా అమ్మా, నన్ను. వాళ్ళని అనాలి.
- రాజ : ఈ దొంక తిరుగుడు యవ్వారమంతా దేనికిగాని అల్లుడూ! ఇవ్వడు నీకు ఏటి తక్కువయిందో చెప్పు.
- కృ : నాకుగా నాకేమీ తక్కువ రాలేదుకానీ, ముననలుగారి అల్లుడిగా దర్జా వెంగబెట్టడానికి ఒక్కటి తక్కువ వచ్చింది.
- రాజ : ఏటిది అల్లుడూ! అది? బేగి చెప్పియి.
- కృ : కొనిస్తానని ముందుగా మీరు మాట ఇవ్వండి.
- సత్య : ఆ వస్తువుపేరు చెప్పేవరకు మాట ఇవ్వకు నాన్నా! ఈయన రోరణి చూస్తుంటే నిన్ను పెద్ద బుట్టలోనే వేసేలా వున్నారు.
- కృ : మధ్యలో నీ గోల ఏమిటే! ఇది మానె, అల్లుళ్ళకి సంబంధించిన వ్యవహారం. నువ్వు లోపలికి వెళ్ళు.
- రాజ : దాని మాటలకేంగాని అల్లుడు! నీకు కావలసిన ఆ వస్తువేదో చెప్పు.
- కృ : అంత తొందరగా చెప్పేస్తే దాని విలువ ఏం వుంటుందీలెండి. బోనీ, నా మనసులో వున్న ఆ వస్తువు ఏమిటో మీరే చెప్పగలరేమో అలోచించండి.

- రాజ : ఏటిది అబ్బా అది! (వంతు అలోచించి) రేడియో పెట్టె.
- కృ : కాదు.
- నత్య : ఇటీవలే!
- కృ : ఛన! నువ్వు నోరుమూయి. మీరు చెప్పండి మాచగారు!
- రాజ : ఆ! (ఇంటికన్నకేసి చూసి) నీలింగపేను.
- కృ : అదీ కాదు.
- నత్య : అయితే పేవింగ్ పెట్టె!
- కృ : నువ్వు నోరుమూసుకు రోనికి వెళ్తావా, నాలుగు తన్ను మంటావా.
- నత్య : తంకాను....తంకాను అంటున్నాడు. అయినా కావలసిన వస్తువు పుట్టాకేమో నాన్నా!
- కృ : ఖరే బాగుగా వుండే నీకు. (అవి నత్యని వెంట తరిగినంత అమె తుద్రువ మధ్యగదిలోకి పారిపోయింది.) అండు, నీవని తర్వాత చెబుతాను.
- రాజ : ముందు నావని నట్టిసీలా పున్నాడు నరమేస్వరా! (కృష్ణారావు వెనక్కి తిరిగేసరికి) దాని అర్థంకేంగాని అల్లుడు! నీకు కావం నీన ఆ వస్తువేదో నీ నోటితోనే చెప్పివెయ్యి. అదేదోగానీ, నా బుర్రకి తోచకుండా వుంది.
- కృ : చెప్పేయ్యమంటారా, అయితే!
- రాజ : నాకనలే రక్తపుపొటు. బేగి చెప్పిసియ్యి అల్లుడు!
- కృ : మిమ్మల్ని ఇంకా నన్నెన్నులో పెట్టడం నావుండదు. చెప్పేస్తున్నాను వినండి. ఆ వస్తువునకు రెండు చక్రములు వుండును.
- రాజ : ఓహోహో నైకిలా!
- కృ : కాదు మాచగారు! ఆ వాచానం పెట్టోలు తాగితేనేగానీ తక్కువైతే తక్కువ. దాని నామరేయము తెలుగు, ఇంగ్లీషు లావల్లోకూడ స్కూలర్ అనే అండుడు.

రాజు : స్కూలరే (బేరమన్నాడు)

కృ : అదేమిటండీ! ఏ ఇంపాలోకాలో, హెరికాన్లో కొనిమ్మని అడిగినట్లు అలా తెల్లమొహం వేశారు. నేను అడిగింది అవ్వ రాలే ఒక స్కూలర్ దాని ఖరీదు చూడ అయితే, పదివేలు వుంటుందేమో!

రాజు : పదివేలే!....(మూర్ఛవచ్చినంత వనయింది)

కృ : అయిదారువేలు ఖరీదుచేసే స్కూలర్లుకూడ వున్నాయనుకోండి. కానీ, మననబుగారి అల్లుడిగా మన దిగ్గిటికి అవి పరి తూగవు. ఈ మధ్య మార్కెట్లోకి కొత్త స్కూలర్ ఒకటి వచ్చిందిలెండి. బ్లాక్లో పదివేలు పెడితే, రేపు వుదయాని కల్లా మన ఇంటిగుమ్మం ముందు వుంటుంది.

రాజు : హా....హా....హా.... అల్లుడుగారు హాస్యాలుచెబుతున్నారు వర మేనల్లురా!

కృ : హీ....హీ . హీ....పెద్దవారు. మీకో నాకు హాస్యాలేమిటి వర మేనల్లురా!....నేను స్కూలర్ కావాలని మిమ్మల్ని విజంగానే అడుగుతున్నానండీ.

రాజు : సువ్వు అడగక! బాగానే వుందయ్యా కిష్టయ్యా! కానీ, అంత వరకు నేను తూగవద్దా! ... ఏ నైకిలో, నీలింగుపేనోలాటి చిన్న వస్తువేదయినా కొనియ్యగలను. గానీ, ఒక్కసారే సువ్విలా గొంతెమ్మ కోరికలు కోరితే నేనెక్కడ చావాలి చెప్పు.

నత్య : (మధ్యగదిలోనుండి వచ్చి) మానాన్న అమాయకత్వం చూసు కుని ఆయనను దోచెయ్యాలనుకోవడం అన్యాయం, అక్రమం.

కృ : ఏం? మీ నాన్నమాత్రం పూకొప్ప అమాయకులందరినీ దోచెయ్య టం లేదా?

రాజు : ఈ మాయమాటలన్నీ నీకెవరు చెప్పారయ్యా కిష్టయ్యా!....

శివుడు ఆజ్ఞ ఇస్తే చీమ తడుతుందేమోగానీ, నేను మాత్రం కంఠోక్తాడే ఎవరికీ హాని తలపెట్టను.

కృ : అవునవును. ఆ పరమేశ్వరుడి తర్వాత మీ పేరే చెప్పుకోవాలి.

వత్స : మా నాన్నని మీరు చాలా 'ఇన్ఫర్మ్' చేస్తున్నారు. మీమీద వరువు నష్టం దావా వెయ్యాలిని ఎస్తుంది.

కృ : అనలు మీ నాన్నకి వరువు వుంటేకదా నష్టం రావడానికి.

రాజ : అల్లుడు! ఈ గొడవంతా దేనికి గానీ, నీకు స్కూలరేకదా కావాలి.

కృ : అవును.

రాజ : అయితే ఈ ఒక్క యేడాదికొద్దట ఒక పట్టు. వచ్చే దీపావళి నాటికి నువ్వు కోరిన ఆ స్కూలర్ తప్పక కొనిస్తాను.

కృ : (నీరియస్ గా) అయితే ఒక వని చెయ్యండి. (వత్స చెయ్యి రాజయ్య చేతిలో పెట్టి) వచ్చే దీపావళివరకు మీ అమ్మాయిని మీ ఇంటిలోనే వుంచుకోండి. మీరు స్కూలర్ కొన్న తర్వాత ఆ స్కూలర్ తోబాకే మీ అమ్మాయిని తీసుకువెళ్తాను. (నీతి గుమ్మంవైపు అడుగు వేశాడు.)

రాజ : (వెంటనే కృష్ణారావు చెయ్యి పట్టుకుని గాఢంగా) అల్లుడు!

వత్స : మర్నలో నేనేం చేశానండీ! నన్ను వదిలేసి వెళ్ళిపోతానంటున్నారు... మా నాన్న స్కూలర్ కొనివ్వకపోతే ఆ కోపమేదో ఆయనమీద చూపించాలిగానీ, నామీద దేనికి?....

కృ : దేనికా! నువ్వు ఈ నాన్న కూతురువి గనుక.

వత్స : అయితే నన్నిక్కడ నిజంగానే వదిలేసి వెళ్ళిపోతారా?

కృ : ఆహా! అందులో సందేహమేమీ అక్కర్లేదు.

వత్స : వింటున్నావా నాన్నా! ..... నన్నిక్కడ వదిలేసి వెళ్ళిపోతారట. ఆయనని వదిలపెట్టి ఒక్క శతామైనా నేను వుండలేనే! ఎలా నాన్నా! నన్ను వదిలేసి వెళ్ళాల్సి ఆయనకి నువ్వు ఆయనా నచ్చజెప్పు నాన్నా!

రాజు : నువ్వలా తొందరపడకుండు మంచిదికాదు అల్లుడు! నన్ను కొంచెం ఆలోచించుకోవీయ్యి.

కృ : తొందరేమీ లేదు. మీకు దబ్బే ఎక్కువో, మీ అమ్మాయిబ్రతుకే ముఖ్యమో బాగా ఆలోచించుకునే చెప్పండి. (అని మధ్య గది గుమ్మం దగ్గరకు వెళ్ళి అగ్గి) సత్యా! నేను కాపేపు ఈ గదిలో వదులుంటాను. నేను లేచేవరకు ఎవరినీ లోనికి రానివ్వకు. సోములుచేత అగ్గిపెట్టె ఒకసారి పంపించు. (గదిలోకి వెళ్ళి పోయాడు)

రాజు : నా కొంప తగలేనీలా వున్నాడు పరమేశ్వరా! (చేతులకుర్రీలో కూర్చుని, వక్కనేస్తూలుమీద నున్న చెంబులో నీళ్ళు గజ గజా గొంతులో పోసుకున్నాడు.)

సత్య : సోములూ! సోములూ!

సోము : (లోపలినుండి) వత్తున్నా అమ్మాయిగోరూ! (వచ్చి) పిరిసారా! అమ్మాయిగోరూ!

సత్య : ఈ గదిలోవున్న శ్రీకృష్ణులవారికి అగ్గిపెట్టె కావాలి. నీగ రెట్టు కాల్చుకోవడానికిలా వుంది తీసుకువెళ్ళు. (చేదిరమీద నీళ్ళకూడా వక్కనేవున్న అగ్గిపెట్టె తీసుకుని, సోములు మధ్యగదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు. సత్య చేదిరమీద వున్న కార్డుతీసి అటు, ఇటు చూసి)

సత్య : ఇది తమ్ముడు రాసిన వుత్తరంలా వుండే, ఏమిటి నాన్నా! రాకాదు.

రాజు : అదా, కాలేజీకి జీతం కట్టాలి. వెంటనే అయిదువందలు పంపమని రాసాడమ్మా!

సత్య : కాలేజీ ఫీజుకి అయిదువందలు ఏమిటి నాన్నా!

రాజు : ఏమోనమ్మా! నాకు మాత్రం ఏం తెలుసు! వాడు పంపమని రాసాడు. నేను పంపించాను. వాడు బాగా చదువుకుని వృద్ధిలోకి

నస్తే నాకదే చాలు. అందుకోసం ఎంత డబ్బు అయినా నేను కర్చుపెడతాను. నాడు పెద్ద పెద్ద చదువులు చదివి, ఏ తాసిలార్....

నత్య : కలెక్టర్ అయితే చూసి మురిసిపోవాలనుకుంటున్నావు. కానీ, నీ ఆశ ఎప్పటికీ నెరవేరదు నాన్నా. వాడిని ఎప్పటికీకయినా నువ్వొక తాగుబోతుగానే చూస్తావు.

రాజ : అదేటమ్మా న త్రైమాసికం అలా అంటావు.

నత్య : నేను చెప్పింది నిజమే నాన్నా! నాడు అడిగినప్పుడల్లా నువ్వు వందలకి వందలు డబ్బు పంపిస్తున్నావు. వాడేమో చదువు ఎగ్గొట్టేసి, నువ్వు వంపే డబ్బుతో అక్కడ తాగితండనాలాడు తున్నాడు. మొన్ననొకసారి తమ్ముడు, వాడి స్నేహితులు హస్తలరూములో తాగుతుండగా మీ అల్లుడిగారు కళ్ళారా చూశారు.

కృ : (మధ్య గదినుండి సిగరెట్టు కాలుస్తూ వచ్చి) మీ నాన్న గడించిన ఆస్తి అంతా మీ తమ్ముడి తాగుడికే ఖర్చు పెట్టేలా వున్నాడు. పాపం సొమ్ము అలాంటి పాపపువనులకే గానీ, నుంచి పనులకి పనికిరాదేమో.

రాజ : అల్లుడు కదా అని వూరుకున్నకొద్దీ నీ మొగుడు ఎలా రెచ్చి పోతున్నాడో చూశావా, అమ్మా!

నత్య : నడుకుంటానని చెప్పి మళ్ళీ ఎందుకొచ్చారండీ బయటికి.

కృ : లోపల వుక్క-బెట్టి చంపుతుంటే ఎలా పడుకోమంటావు.

రాజ : అదేటమ్మా కిష్నయ్యా! గదిలో పేను వుంచుకుని వుక్క బోస్తుండంటావు.

కృ : పేనూ ఉంది. కరెంటూ ఉంది. సెటోచ్చి స్విచ్చులే బాగులేవు. మీ దగ్గర ఇరవైపైతే ఉంది, చంపుకో డబ్బూ వుండి, ఇవ్వడానికి మనసే లేనట్లు....సోములూ! ఆ చైరు ఇలా తీసుకురా:

(సోములు మధ్య గదిలోనుండి పొడవాటివైరు ఒకటి తీసుకు వచ్చి కృష్ణారావుకి ఇచ్చాడు)

రాజ : ఆ వైరు దేనికయ్యా? కిష్టయ్యా?

కృ : ఉరేసుకు చావడానికి మాత్రం కాదులెండి. ఆ గదిలో వున్న ఫేను తిరగడానికి ఈ గదిలోనుండి కనెక్షన్స్ తీసుకోవాలి ఏం, అదికూడ మీకు చెప్పే చెయ్యాలా?

రాజ : నీ మొగుడి మాటలతో నాకు మళ్ళీ రక్తపుపోటు వచ్చినీలా వుందమ్మా, నత్తెమ్మా!

సత్య : మనం ఎదురుగా ఉంటే ఆయన అలా వాగుతూనే వుంటారు. కాసేపు మనం అలా పెరటిలోకి వెళ్ళి కూర్చుందాం. వద నాన్నా!

(సత్య రాజయ్యను తీసుకుని పెరటిలోకి వెళ్ళిపోయింది. కృష్ణారావు అంతవరకు చేతిలో దాచిపెట్టిన 'శేవరికార్డర్ మైకుని శేఖర్మీద సిగ్గెకూడా పక్కనే అమర్చి, పోస్టుకార్డు చాటుగా వుంచాడు. ఇంతలో వీదిగుమ్మంలోనుండి, "రాజయ్యా, రాజయ్యా!" అంటూ కరణం కనకయ్య గొంతు వినిపించింది. కృష్ణారావు సోముల్ని దగ్గరకు పిలిచి, అతని చెవిలో రహస్యంగా ఏదో చెప్పాడు.)

సోము : (ఆరికిస్తూ) అలాగే....అలాగే బావు! నాను చూసుకుంటాను. మీరు ఎల్లండి. (కృష్ణారావు మధ్య గదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు. కనకయ్య రావడిం చూసి) దండాలండి కరనంగోయా!

కన : ఏరా సోములూ! మీ దొరగారు ఎం చెప్తున్నారా?

సోము : ఇప్పుడే అలా పెరటిలోకి ఎల్లాడు బావు!

కన : తొండరగ వెళ్ళి నేను వచ్చానని చెప్పు.

సోము : (ఇంతలో రాజయ్య పెరటిలోనుండి చూసి కొలుస్తూ రావడం చూసి) అరుగో బావు! మూలలోనే వత్తున్నారు.

- రాజ : అల్లుడు ఏం చేస్తున్నాడో సోమలూ!
- సోమ : తోపరి నిద్దకోతన్నాడు. లేవమంతాచేటి బావు?
- రాజ : అక్కర్లేదు. ఎల్లి నీ పని జూసుకో! (సోమలు మధ్య గది లోకి వెళ్ళిపోయాడు.)
- కన : పార్వతీశంగారు ఇంకా రాలేదా? రాజయ్యా!
- రాజ : పన్నిండు గంటలకి కదా ఆయన వస్తామన్నాడు. ఇంకా పన్నిండు అవలేదేమో!
- కన : పట్నంనుండి కూతురు, అల్లుడు వచ్చినట్లున్నారు. ఏమిటి రాజయ్యా, విశేషమేమన్నా వుందా?
- రాజ : ఆఁ లేకేం? పెద్ద విశేషమే ఉంది. అమ్మాయిని ఇక్కడ వొడి లేసి ఎల్లిపోతావంటున్నారు అల్లుడు.
- కన : పెద్ద లిటిగేషన్! అసలు ఇద్దరికీ తగువు ఎందుకు వచ్చిందట?
- రాజ : తగువు లేదు. తలకాయ లేదు. ఆయనగారి అంతోటి దస్తాకి స్కూటర్ ఒకటి లోటు వచ్చిందట. అది కొనిచ్చేవరకు అమ్మాయిని ఏలుకోదట. కొనిస్తానుగానీ, కొన్నాల్లా ఆగ వయ్యా మొగుడా! అంటే వినిపించుకోదే!
- కన : ఊళ్ళో వాళ్ళందరికీ నువ్వు మొగుడివయితే నీ అల్లుడు నీకు మొగుడయ్యాడు. మొత్తానికి భరే అల్లుణ్ణి సంపాదించా వయ్యా!
- రాజ : హస్తాంతరంగానీ, పరమేస్వరా! ఇప్పుడు వన్నేం చెయ్యి మన్నావో చెప్పు.
- కన : స్కూటర్ కదా అడిగాడు. ఏ లిటిగేషనూ వుండదు. కొని ఇచ్చేసెయ్యి. స్కూటర్ తో పనిపెట్టాడు కాబట్టి సంకోషించు. కారే కావాలని పట్టుబడితే ఏం చేసేవాడివి? అమ్మాయి కొపురం నిలబెట్టడంకోసం కొనివ్వాలిందే గదా!

రాజు : అదేదో సామెత జెప్పినట్లు... కాలిలో ముల్లు గుచ్చుకుందయ్యా అంటే, కాలే తీసేమన్నాడట నీలాటివాడే! అలా వుంది నీ సలహా!

కన : మరయితే అల్లుడికి స్కూలర్ కొనివ్వవా ఏమిటి?

రాజు : కొవియ్యాలిందేనయ్యా! కానీ చూస్తూ నా ఇనప్పెట్టెనుండి ఒక్కసారే పదివేలు తియ్యాలంటే చేతులు రావడంలేదు. అంచేత ఆ పదివేలు ఎలాగోలా పార్వతీసుంగోరి దగ్గరే లాగాలి.

కన : నాకూ నీలాంటి లిటిగేషనే ఒకటి వచ్చివడిందయ్యా! అదృష్టం కొద్దీ మా మూడో అమ్మాయికి పెళ్ళి సంబంధం ఒకటి కుదిరింది. కట్నం ఇరవైవేలకి పెట్టిలియిందనుకో! కానీ, ప్రస్తుతానికి నా దగ్గర అంత రొక్కం లేదే! అంచేత రాజయ్యా! ఒకలా చెయ్యి. పార్వతీశం వచ్చేక ఇరవైవేలకి జేరం పెట్టే సెయ్యి చెరో పదివేలా పంచుకుందాం.

రాజు : ఇది చాలా అన్యాయం కనకయ్యా! పార్వతీసుంగోరు ఇచ్చే డబ్బు మా అల్లుడికి స్కూలర్ కొనాలని నేను ఆలోచిస్తుంటే మధ్యలో మీ అమ్మాయి కట్నం అని లిటిగేషన్ పెడతావేటి పరమేస్వరా!

కన : అదేమిటి రాజయ్యా! అలా మాట్లాడుతావు. మొన్న హరికు తగలబడిపోయినప్పుడు, వచ్చిన గ్రాంటులో అయిదువేలు మిగిలిస్తే నువ్వేకదా తీసుకున్నావు.

రాజు : మీ రెండో అమ్మాయి పెళ్ళి అని జెప్పి సారాకేసుల్లో వచ్చిన కమీషన్ డబ్బు పదివేలు నువ్వు తీసుకోలేదా కనకయ్యా?

కన : (ఇబ్బందిగా నవ్వి) నీకూ, నాకు తగాదా ఎందుకుగానీ, రాజయ్యా! ఒకలా చేద్దాం. పార్వతీశం పదివేల లోపు ఎంత యిచ్చినా నువ్వు తీసుకో! పదివేలకి మించి ఏం ఇచ్చినా నేను తీసుకుంటాను. ఏమంటావ్,

రాజ : అలా అన్నావు బాబూ. (వీధిగుమ్మంవైపు చూసి) అదిగో
మూటలోనే వస్తున్నాడు పార్వతీశం.

(ఇంకరలో వీధిగుమ్మంనుండి పార్వతీశం వచ్చాడు. అతను
పేనుకున్న ఖరీదైన దుస్తులనుబట్టి అతను బాగా డబ్బు వున్న
వాడని తెలుస్తుంది.)

పా : నమస్కారం రాజయ్యగారూ!

రాజ : నమస్కారం. రండి.....రండి.....మీకోసమే ఎదురుచూస్తున్నాం.

పా : కరెండంగారుకూడ వచ్చేశారే! నమస్కారమండీ కనకయ్య
గారూ !

కన : నమస్కారం....నమస్కారం. రండి, దయచేయండి.

రాజ : కాఫీ తీసుకుంటారా, టీ తీసుకుంటారా.

పా : ఇప్పుడు అవన్నీ ఎందుకు తెండి?

కన : పోనీ, తీర్థంలాంటిది ఏమన్నా.....

పా : అలాంటిపేం పెట్టకండి ఇప్పుడు. మద్యాహ్నం తాయాకా
అఫీసుకి వెళ్ళాల్సిన పనొకటి ఉంది. కానలిస్తే రాత్రికి
కూర్చుందాం.

కన : రాత్రికి ఎలాగూ తప్పదనుకోండి. కానీ, మొక్కుబడికయినా
ఇప్పుడు మనం ఒక్కొక్కరి పుచ్చుకోవాలి. లేకుంటే, మా
రాజమ్య చాలా బాధపడతాడు.

రాజ : అబ్బ, కనకయ్యా! ఎప్పుడూ మందు గొడవేనా! .... ఆయన
ఏమీ తీసుకోను మొద్రో అంటే ఎందుకు ఇబ్బంది పెడతావు.
పార్వతీశంగోదూ! ఈ కనకయ్య మాటలకేంగానీ, అనలు
విషయానికి రండి.

కన : అవునుకదూ! ఆ రిటిగేషన్ సంగతే మర్చిపోయాను. చెప్పండి
పార్వతీశంగారూ!

- పా : ఒకటి, రెండురోజులు ఆలస్యం జరిగినా పర్యాయం కానీ, ఈ తగువు మట్టుకు చాలా గుట్టగా పరిష్కారమైపోవాలి.
- కన : మీకా అనుమానం అక్కర్లేను పార్వతీశంగారూ! మా దగ్గరకి ముందుగా వచ్చిన ఏ కేసుకీ అవజయం వుండదు. ఈ పూర్ణో ఎవరికి ఏ తగువు వచ్చినా తీర్పు మేము చెప్పాలి. మేము ఇచ్చే తీర్పుని జనం ఆమోదించి తీరాలి.
- రాజ : ఒకేల మా తీర్పు కాదని దయర్యం చేసి ఎవడయినా కోర్టుకి ఎల్లాదే అనుకోండి. అక్కడకూడ మనం ఇచ్చిన తీర్పు నింబడుతుంది. ఎంచేత నింబడుతుంది? అక్కడ పోలీసు ఎంకబి స్వామి మన పక్షమే వుంటాడు. తానీలాడు రామచంద్రయ్య మన మాటే రైటు అంటాడు. పంచాయితీ ప్రెసిడెంటు పాపా రావు మనం చెప్పిందే యేదం అంటాడు.
- కన : వాళ్ళే అన్న మాటేమిటి? విజిలిగొండ రామ్మూర్తి, గజెల రామిరెడ్డి, సుత్తుల సూర్యనారాయణ....ఎవరై నా నరే, మనం ఎంత అంటే అంతే!
- పా : అబ్బబ్బ! ఈ తగువు అన్నితగువులాంటి కాదండీ! న్యాయం అటు పక్షమే వుంది కాబట్టి, కోర్టుకి వెళితే మనమే ఓడిపోతాం.
- కన : న్యాయం ఎవడికి కావాలండీ! డబ్బు ఖర్చుపెట్టడానికి మీరు సిద్ధమేకదా!
- పా : ఈ తగువు నేను అనుకున్నట్టు పరిష్కారం కావాలిగానీ, డబ్బు దేముందండీ! ఎంతయినా ఖర్చుపెడతాను.
- కన : ఇంకేం! కొండమీద కోతిహాడ దిగొచ్చి మన తరపునే సాక్ష్యం చెబుతుంది.
- రాజ : న్యాయం— బొమ్మకుక్కలాటివండీ పార్వతీశంగారూ! అవతలి వాడు దానికి బిస్కెట్లముక్కా ఏసి మచ్చిక చేసుకోవాలని చూసాడనుకోండి. మనం మాంసంముక్క ఇసురుకాం. అప్పుడు అది తోకాడించుకుంటూ మన ఎంటే పరుగెత్తుకొస్తాది.

- పా : ఏది ఏమైనా ఈ తగువు కోర్టుకి వెళ్ళడం నాకిష్టంలేదు. ఇక్కడే మన పూర్వోనే పగష్కొరిమైపోవాలి. ఎంత గుట్టుగా జరిగి పోతే అంత మంచిది.
- రాజ : అలాగేనండీ పార్వతీసుంగారూ! ఇంతకీ తగువు ఏదో చెప్పారు కాదు.
- పా : నాకున్న సమస్య మాత్రమే మీకు చెబుతాను. ఇక తగువు పెట్టాల్సిందీ. తీర్పు చెప్పాల్సిందీకూడ మీరే.
- కన : పెద్ద లిటిగేషనే! సరే ముందు తగువు ఎవరికి పెట్టాలో చెప్పండి.
- పా : నా కొడుక్కి, కోడలికి.
- రాజ : మీ తగువు బలే సిక్రంగా వుండే!
- కన : మేము చెప్పాల్సిన తీర్పు.
- పా : కొడుకుని, కోడల్ని వేరు చెయ్యడం.
- రాజ : ఇలాటి తగువు నేనెక్కడా ఇవలేదు సరమేస్వరా!
- కన : అనలు మీకీ సమస్య ఎందుకొచ్చిందండీ పార్వతీశంగారూ!
- పా : బుద్ధిగా చదువుకోరా బాబూ! అని మావాడిని పట్నం పంపిస్తే, వాడేమో గుడ్డిగా ఒక పిల్లను ప్రేమించి, చక్కా పెళ్ళిచేసుకు వచ్చాడు. ఆ పిల్లడేమో మా కులంకాదు. మన మతం అనలే కాదు. ఆ పిల్ల తండ్రేమో బీ నీళ్ళకి తికానలేని మనిషుడు. అంచేత ఆ పిల్ల తండ్రిన మనది పైసా కలిసిరాదు. మావాడి తొందరపాటు పనికి పూర్వో నేను తిలెత్తికోలేకుండ వున్నాను. ఇంకో నాలుగు రోజుల పాటు మా కులంవాళ్ళు నలుగురూ కలిసి మమ్మల్ని చెల్లెళ్ళలా వస్తారు. అన్నీటికన్నా ముఖ్యం. మావాడిని ఆ పెళ్ళి కులంకోడలి బలమైన మూడులక్షల ఆస్తి చేజి ఎట్టేయిం.
- రాజ : మూడు లక్షల ఆస్తి మా మావాడిని వచ్చుకొంటుంది.

- పా : మా బావమరిది సింహాద్రిలేడూ! అతని కూతుర్ని గనక మా వాడు చేసుకుంటే మూడులక్షల ఆస్తి రాసిస్తానన్నాడు. ఈ దరిద్రపు చెధన తొందరపడి ఆ తలమానినదాన్ని ఎవరైనో కట్టుకుని నాకు మూడులక్షల నష్టాన్ని కలిగించాడు.
- రాజ : ఇప్పుడు మీ కొడుకుని, కోడల్ని వేరుచేస్తే, ఆ పోయిన మూడులక్షల ఆస్తి మళ్ళీ కలిసొచ్చే అవకాశం ఏమన్నా వుందా? ....
- పా : ఇప్పుడు నేను పడుతున్న ప్రయాణ అంతా అందుకోసమే గదండీ! మావాడికి తన కూతుర్ని ఇవ్వాలన్న ఆశ మా బావ మరిది ఇప్పటికీ చంపుకోలేదు. ఈ శనిదేవతని మెల్లగా వదిలించుకుని, మావాడిని మళ్ళీ పెళ్ళికి ఒప్పించగలిగితే పోయిన దనుకున్న ఆ మూడులక్షల ఆస్తి తిరిగి రాబట్టుకోవచ్చు. కానీ, మావాడి దోరణి చూస్తుంటే ఈ ముష్టిముండని ఈ జన్మకి కాదుగదా, మరో జన్మలోకూడ వదిలేలా లేదు.
- కన : వదిలించే పూచీ మాకు వదిలేసి, మీరు మాకు ఇచ్చే ప్రతిఫలం సంగతి మాట్లాడండి.
- పా : అన్నీ సవ్యంగా నేను అనుకున్నట్టు జరిగితే పదివేలు ఇస్తాను.
- కన : అబ్బే! ఇలాంటి లిటిగేషన్ కేసుల్లో పాతికవేలకి తక్కువ ఎప్పుడూ మేము తీసుకోలేదు. మీరు కాబట్టి కన్సెక్షన్ క్రింద ఒక అయిదువేలు కొట్టేస్తున్నాం. ఇరవై వేలకి ఖాయం చెయ్యండి.
- రాజ : తగువు ఎట్టడానికి పదివేలు. తీర్పు చెప్పడానికి పదివేలు.
- కన : వెరసి ఇరవైవేలు.
- పా : ఏమైనా ఇరవై వేలు అంటే ఎక్కువే.
- రాజ : ఇరవై వేలకోసం జూనుకుంటే మూడు లక్షలకే నష్టపోతారు. అది ఆలోచించండి.
- పా : (క్షణం ఆలోచించి) సరే! మీమాటే కానివ్వండి. కానీ, నెల రోజుల్లోగా జరిగిపోవాలి ఈషని.

- కన :** ఇలాంటి లిటిగేషన్ వ్యవహారాలు మాకు కొత్తేమీ కాదు. మేము మాట ఇచ్చామంటే, జరిగిపోయినట్టే లెక్క. మీరు నిశ్చింతగా ఉండండి.
- నక్క :** (పెరటిగుమ్మంలోనుండి వస్తూ) తగువు చెప్పడం అయినా నాన్నా!
- రాజ :** (కంగారుపడి) తగువా? తగువు ఏటమ్మా! మేము పంచాయితీ ఎన్నికల గురించి మాటాడుకుంటున్నాం. తగువు గురించి కాదమ్మా!
- కన :** అవునమ్మా సత్యా! మేము ముగ్గురంకలిసి చాలారోజులయింది. అందుచేత సరదాగా ఆ కబుర్లు, ఈ కబుర్లు చెప్పకుంటూ కూర్చున్నాం....అబ్బాయి కులాసాయేనా అమ్మా!
- నక్క :** ఆఁ (అంది ముక్తసరిగా)
- రాజ :** కిష్నయ్య ఇంకా ఎదుకుని లేవలేదా అమ్మా! బోజనానికి ఏలవు తుంది ఎల్లి లేవు. అన్నట్లు, పార్వతీసుంగోరి గురించి నీకు తెలీదు కదూ! ఈయన మన వూరి కామందుల్లో ఒకరు. ఈ సుట్టువక్కల గేమలన్నిటిలో ఈయనకి బాగా పలుకుబడి వుంది. ఇంకా చెప్పాలంటే....
- నక్క :** ఈయనకి ఒక కొడుకు వున్నాడు. ఆ కొడుకు పట్నంలో ఒక పిల్లను ప్రేమించి పెళ్ళిచేసుకు వచ్చారు. ఆ పెళ్ళి వలన ఈయనకి మూడులక్షలకి ఆ ప్తినష్టం వచ్చింది.
- రాజ :** (హతాశుడయి) అమ్మా సత్రేమ్మా!
- నక్క :** ఇప్పుడు ఆ పిల్లని వేరుచేసి, కొడుక్కి మరో పెళ్ళిచేస్తే ఆ మూడులక్షల ఆ ప్తి కలిసొస్తుంది. వాళ్ళిద్దరి మధ్య తగువు పెట్టి, వాళ్ళను వేరుచేస్తే నీకు, ఈ ప్తినష్టంకి ఈయన చెప్పే నదివేలు ముట్టచెబుతాడు.
- రాజ :** ఈ విషయాలన్నీ నీకెలా తెలిసాయి తల్లీ!

నత్య : ఎంటే తెలుస్తాయి నాన్నా!

కన : సువ్వు చిన్నది పొంపాటు అమ్మా నత్తా! పార్వతీశంగారి కొడుక్కి, కోడలికి మధ్య తగువు వస్తేనూ, తీర్పు చెప్పడం కోసం నన్ను, మీ నాన్ననూ....

రాజ : అంతేనమ్మా, అంతే! అంతకు మించి మేము ఏమీ మాట్లాడుకోలేదు.

నత్య : ఎందుకు నాన్నా, యింకా బుకాయస్తావు? మీరు మాట్లాడుతున్న విషయాలన్నీ నేను చాటునుంచి విన్నాను.

కన : అమ్మా నత్తా! ఇవన్నీ పెద్దవాళ్ళ వ్యవహారాలు. చిన్నపిల్లని, నీకేందుకమ్మా ఇవన్నీ....

నత్య : మీవంటి పెద్దలు చెయ్యాలైన పనేనా కనకయ్యగారూ ఇది. పాపం, ఆ అమ్మాయి మీకేం అవకారం చేసిందని ఆమె నన్నని జీవితంలో చిచ్చుపెట్టాలని చూస్తున్నారా, ఈమెకూడ నాలంటి మీ కూతురులాంటి ఆడపిల్లేనండీ! మీ కూతురే ఆ పిల్ల స్థానంలో వుంటే అది మీరు, మా నాన్న ఒక్కసారి ఆలోచించండి. ఈరోజు ఆ అమ్మాయికి జడగుతున్న అన్యాయం, రేపు మీ పిల్లలకికూడ జరగవచ్చు. మీకూ ఏడుగురు ఆడపిల్లలు వున్నారు. కాస్త దూరమాలోచించండి కనకయ్యగారూ!

కన : రాజయ్యా! పెళ్ళయ్యాక నీ కూతురు చాలా మారిందయ్యా!

పా : ఎంత చదువుకున్నా ఆడపిల్లలకు అంత చొరవ వసికిరాదండీ! మరి కొవ్వొత్తు మీరు ఈ ముసనబు గిరిలో పుండాలనుకుంటే మీ అమ్మాయిని కాస్త అదుపులో వుంచడం మంచిది.

నత్య : చూడండి పార్వతీశంగారూ! ఎంత చూ నాన్న నన్ను అదుపులో ఉంచినా నా కళ్ళముందే ఇలాంటి ఘోరాలు జరుగుతుంటే చూస్తూ వూరుకోలేను ఆ అమ్మాయిని మీ కొడుకు మీది పేరు

చెయ్యాలనే ప్రయత్నమే జరిగితే, ఆమె కరపున వకలా పుచ్చుకుని ఆమెకు న్యాయంజూగేలా కోర్టులో నేను వాదిస్తాను. చట్ట సమ్మతంగా రిజిష్టర్ మేరేజీ చేసుకున్న భార్యల రక్షింపి విడదీయాలనుకోవడం ఎంత నేరమో, దాని పర్యవసానం ఏమిటో అన్నది తెలుస్తుంది.

పా : చిన్నపిల్ల కదా అని పూరుకున్నకొద్దీ మీ అమ్మాయి చాలా దూరం వెళ్ళిపోతుందే!

రాజ : అది పిచ్చిపిల్ల బాబు! దానికి లోకజ్ఞానం తక్కువ. దాని మాట లేనీ మనసులో పెట్టుకోకండి పార్సీమంగోదూ!

పా : నర్లెండి. ఇంతకీ మా తగువు చేపట్టవచ్చేనా, లేక మీ అమ్మాయి మాట విని మీ నిర్ణయంగానీ మార్చుకున్నారా?

రాజ : అమ్మమ్మ! ఎంతమాట పరమేస్వరా! ఒక్కసారి మాట ఇచ్చాక తిరిగి తీసుకోవడం ఈ రాజయ్య జాతకంలోనే లేదండీ.

పా : మీమీద ఆ నర్మకం వుండబట్టే, ఈ తగువు మీముందుకి తెచ్చాను

కన : మరి మీరు ఇస్తామన్న ఆ ఇరవై వేలు.

పా : పని వూర్తి అయిన తర్వాత తీసుకోండి.

రాజ : అలాకాదు. పనికి ముందు పదివేలు. మిగతాది ఆ తర్వాత ఇయ్యండి.

పా : సరే, అలాగే కానివ్వండి.

నక్క : పదివేల రూపాయలకోసం ఎంత నీచానికి దిగజారిపోయావు నాన్నా!

రాజ : ఇందులో నా తప్పేముంది అమ్మా! నన్ను ఈ స్థితికి దింపింది నీ మొగుడే. ఉన్న పళంగా స్కూలర్ కొనిమ్మని నా పీకల మీద కూర్చుంటే నేను మౌనం ఏం చెయ్యను చెప్పి!

నత్య : అలా అని చెప్పి ఒక ఆడపిల్ల గొంతుకోస్తావా? చాలా అన్యాయం నాన్నా!

తాత : అన్యాయం కాదు కన్నీ! ఆవశరం. అల్లుడికి స్కూలర్ కొనిస్తేనే గానీ, నిన్ను ఏలుకోడు. పదివేల రూపాయలు పెడితేనే గానీ స్కూలర్ రాదు. అందుకే....

నత్య : మరో ఆడపిల్ల కాపురాన్ని కూలదోస్తానంటావు. నీ కూతురి మీద నీకు ప్రేమ వున్నదే. ఆ పిల్ల తల్లిదండ్రులకి కూడ ఆ పిల్లమీద ప్రేమ వుంటుందనీ, నా కాపురం చెడిపోతే నువ్వెంత బాధపడతావో, ఆ విధంగానే ఆ పిల్ల తల్లిదండ్రులూ బాధపడతారని గ్రహించు నాన్నా!

తాత : నా కడుపున బుట్టి నాకే నీతులు చెబుతుంది పరమేస్వరా!

పా : రాజయ్యగారూ! మర్యాదగా తాలూకా ఆఫీసుకి వెళ్ళి పని వుంది. ఇక నాకు పెరవు ఇప్పించండి.

కన : మరి నేనూ వెళ్తున్నాను రాజయ్య! మీ తండ్రి కూతుళ్ళ తగువు ఇంత త్వరగా తెల్లారేట్టు లేదు,
(పార్వతీశం, కనకయ్య వెళ్ళడానికి సిద్ధమయ్యారు. కృష్ణారావు అప్పటికే మధ్య గది గుమ్మం దగ్గర నిలుచున్నాడు.)

కృ : అయ్యో కరణంగారూ, కామందుగారూ ఈ తగువు నేను తెల్లారుస్తాను. వెళ్ళిపోకండి.
(పార్వతీశం, కనకయ్య ఎక్కడివారు అక్కడ ఆగిపోయారు.)

కన : (వెధవ నవ్వు నవ్వుతూ, వెనక్కి వచ్చి) ఏమిటోయ్ కృష్ణారావు! తులాసాయేనా? పరికరిద్దామనుకుంటే లోపల నిద్రపోతున్నావట. ఇంతసేపూ నీ గొప్పల గురించే చెబుతున్నారు మీ మానవ.

కృ : అహా అలాగా! మీరు కాసేపు ఆగితే, మా మానవ గొప్పల

గురించి నేనూ చెబుతాను. మా మాన గొప్పల గురించే కాదు. మీ గొప్పల గురించి చెబుతాను.

కన : మామీద నీకున్న గౌరవం అటువంటిది. చూశారా, పార్వతిళం గారూ! పెద్దవాళ్ళంటే మనవాడికి ఎంతభక్తి, ఎంత వినయమో! కృష్ణారావులాంటి అల్లుడు దొరికినందుకు రాజయ్య ఎంతయినా అదృష్టవంతుడే.

కృ : ఇందాక ఇక్కడేదో గొడవ జరుగుతుంది. ఏం గొడవ అంటి కనకయ్యగారూ!

కన : గొడవ అంటే....గొడవకాదు బాబు! తండ్రి, కూతుళ్ళకి మధ్య చిన్న లిటిగేషన్,

కృ : తండ్రి, కూతుళ్ళకా? కొడుకు, కోడలికా?

కన : (తత్తరపడి) కొ .... కొ ....కొడుకు ఎవరు, కో....కో.... కోడలు ఎవరు, తగువు తండ్రి కూతుళ్ళకే! అంటే మీ మానకి, మీ ఆవిడకి.

కృ : ఓహో, అలాగా! మీకు, మీ అమ్మాయికి తగువు ఎందుకొచ్చింది మానగారూ,

రాజ : పెద్ద తగువేమి కాదు అల్లుడు. పొద్దుట రాగానే నువ్వు స్కూటర్ కావాలని అడిగావు కదా,

కృ : అడిగాను.

రాజ : ప్రస్తుతానికి నా దగ్గర అంత డబ్బులేదు. తర్వాత కొంటానని నేను అన్నాను కదా!

కృ : అవును, అన్నారు.

రాజ : ఆ తర్వాత నువ్వు లోనికి వెళ్ళి వదుకున్నావు గానీ, మా అమ్మాయి మాత్రం నన్ను వట్టకొని, “మా ఆయనకే స్కూటర్ కొంటానా? లేదా? ఎంచే? కొనియ్యవు? స్కూటర్ కొంటేనేగోనీ, మా ఆయన నన్ను ఏడుకోడు, నా కాపురం

చెడిపోవడ. నీకిష్టమేనా?” అని ఆటంబాలులు వేల్చింది అల్లుడూ!

కృ : కాపురం మీ అమ్మయిది కదా! చెడిపోవడానికి మీరు ఇష్ట పడరు లెండి. చెప్పండి. ఆ తర్వాత!

రాజ : “నాకు నీ కాపురం ముఖ్యంగానీ, డబ్బు ముఖ్యం కాదు. అలాగే కొంటాను. ఊరుకో తల్లీ!” అన్నాను.

కృ : అయితే మొత్తానికి స్కూలర్ కొనివ్వడానికి నిశ్చయించు కున్నారన్నమాట. చాలా సంతోషం. కానీ, మావగాయనాదొక చిన్న సందేహం. ఇంకాక నేను అడిగినప్పుడు డబ్బులేదని తప్పించుకున్నారు కదా! మరి ఇప్పుడు ఇంత ‘పడన్’గా అంత డబ్బు ఎలా వచ్చిందంటే మీకు?

రాజ : ఎలా వస్తాయి వరమేర్పరా? అప్పుచేస్తే వస్తాయి. ఏ వస్తు వన్నా తాకట్టుపెడితే వస్తాయి. ఇంకా....

కృ : ఏ తగువులోనన్నా తప్పులు సాక్ష్యం చెప్పినా వస్తాయి వచ్చగా వున్న కాపురాల్లో విప్పలు పోసినా వస్తాయి. ఇంకా అలాంటి వెధవపనులు ఏ చీసినా వస్తాయి. ఏమంటారు?

పా : అవతలి నాకు తాలూకా అపీనుకి వేకవుతుంది. నేను వెళ్ళొస్తాను రాజయ్యగారూ!

కన : నాకూ ఇంటిదగ్గర పోలేడు పనులున్నాయి. నేనూ వెళ్తున్నాను రాజయ్యా!

(ఇద్దరూ కలిసి మెల్లగా బయటికి ఊరుకోబోయారు.)

కృ : పెద్దలు .... పూజాలు....గౌరవనీయులు మీరు వెళ్ళిపోతే ఎలా అంటే! తగువు తీరిన తర్వాతే వెళ్తున్నానీ, కూర్చోండి. (తప్పదన్నట్టు ఇద్దరూ బిక్క-మొహాలు వేసుకుని అక్కడున్న కుర్చీల్లో చీకటిలబ్ధారు.)

- కృ : సశ్శ! నువ్వు చెప్పు స్కూటర్ కొనడానికి అమాంతం అంత డబ్బు ఎక్క-నుండి చెప్పింది మీ నాన్నకి?
- నత్య : పార్వతీశంగారు ఇస్తామన్నారు.
- కృ : ఆయన ఇవ్వడం దేనికి?
- నత్య : ఎందుకంటే యువరానర్! మా నాన్నగారు, కనకయ్యగారు కలిసి ఈ పార్వతీశంగారి కొడుకుని....
- రాజ : నా పరువు తియ్యకు తల్లీ!
- కన : మా మర్యాద కాపాడు తల్లీ!
- కృ : పరువు....మర్యాద! జీవితానికి ఎంత విలువైన మాటలు అంత బరువైన పదజాలం వాడుతున్నారంటే ప్లాస్టెక్‌లో పెద్ద కడే వుండిన్నమాట. చూడండి, మీ పరువు దక్కాలంటే మీ ముగ్గురిలో ఎవరో ఒకరు దైర్యంచేసి నిజం చెప్పేయ్యండి.
- రాజ : ఇందులో చెప్పడానికి ఏముంది అల్లుడూ, నీకు స్కూటర్ కొనివ్వాలని నేను. ఈతురి పెళ్ళిచెయ్యడానికి కనకయ్య పార్వ శీశంగారిని అప్పు అడిగాము ఆయన ఇస్తామన్నారు.
- కృ : మీ అవసరాలు కరెక్ట్‌మోగానీ, అప్పుగా అడిగిన మాటమాత్రం అబద్ధం.
- రాజ : నేను చెప్పింది నిజమే అల్లుడూ! నా మాటమీద నమ్మకం లేక పోతే పోనీ, పార్వతీశంగారిచే అడగండి.
- కృ : పాపం, ఆయనని ఇబ్బంది పెట్టడం ఎందుకు? మీరు చెప్పింది నిజమో, కాదో చెప్పడానికి లోపలనుండి ఒక నిజాలపెద్దె వస్తుంది. అంతవరకు కొంచెం ఓపిక పట్టండి.
- ముగ్గురు: (ఒకరి మొహాలు ఒకరు చూసుకుని) నిజాలపెట్టా?
- కృ : దాని మహిమ ఏమిటోకూడ మీకు చూపిస్తాను. అప్పుడు తీరు బడిగా లక్కర్వపోదురు గానీ. సోమయ్యా! ఆ పెద్దె ఇలా తీసుకుగా!

సోము : (మధ్యగదినుండి ఛేవరికార్డర్ తీసుకువచ్చి) ఇవిగో బాబు! (అని కృష్ణారావుకి అందించాడు)

కృ : సోములూ! ఆ స్టాలు తీసుకొచ్చి ఇక్కడ వెయ్యి.
(సోములు చేతులకుర్చీ వక్కనున్న స్టాలు తీసుకొచ్చి వేశాడు.)

కృ : (ఛేవరికార్డర్ స్టాలుమీద నిలబెట్టి) మామగారూ! ఇదేమిదో తెలుసా,

రాజ : (వెంటనే) రేడియోపెట్టె.

కృ : (తల అడ్డంగా తిప్పి) కనకయ్యగారూ! మీరు చెప్పండి.

కన : (ఆలోచించి) ట్రాన్సిస్టర్!

కృ : ఊహ! పార్వతీశంగారు. మీరు చెప్పగలరేమో ఆలోచించండి.

సా : రేడియో కాక, ట్రాన్సిస్టర్ కాక ఏమయి వుంటుంది?

వత్స : (నవ్వుతూ) నాకు తెలుసు. నన్ను చెప్పమంటారా,

కృ : నీకు తెలుసు కనకే నిన్ను అడగలేదు. ఏవండీ ముననబుగారు! కరణంగారు, కామందుగారు జాగ్రత్తగా వినండి. దీనిని ఛేవరికార్డర్ అంటారు. ఇది ప్రాణం లేని వస్తువే అయినా దీనికి నోరు, చెవులు వున్నాయి. మీరు రహస్యంగా మాట్లాడుకున్న మాటల్ని ఇది దొంగచాటుగా వినేసి, జెల్లకొట్టినట్టు మీ మాటల్ని మళ్ళీ మీకే వినిపిస్తుంది. చూస్తారేమిటి దీని మహిమ. ఓం....గ్రీం....ఛూమంతర్! వినండి బాబు! వినండి. (అని ఛేవ 'ఆఫ్' చేశాడు)

“అదేమిటి రాజయ్యా! అలా మాట్లాడకావు. మొన్న పూరికు తగలడిపోయినప్పుడు వచ్చిన గ్రాంటులో అయిదువేలు మిగిలిస్తే నువ్వేకదా తీసుకున్నావు.”

“మీ రెండో అమ్మాయిపెళ్ళి అని జెప్పి సారాకేసుల్లో వచ్చిన కమీషన్ డబ్బు వదిలేయ నువ్వు తీసుకోలేదా కనకయ్యా!”
(ఛేవ 'ఆఫ్' చేశాడు)

ఆఁ ఏవండీ పార్వతీశంకరా! మీ కొడుకు, కోడలు పెనరేషన్ కేసు డైలాగ్స్ కూడ ఇందులోనే వున్నాయి. ముచ్చటగా మీ మాటలు కూడ కొన్ని వినిపించమన్నారేమిటి?

పా : వద్దు బాబు, వద్దు. నీకు కావలసింది స్కూటరేకదా! నేను కొనిస్తాను బాబు. నన్ను ఎదిరిపెట్టు.

రాజ : నీకు స్కూటరేం కర్మ, కారే కొంటాను అల్లుడు.

శవ : ఏదో పెద్దమనుషుల్లా బ్రతుకుతున్నాం. మా పరువు తీసి వీధిలో పెట్టకు బాబు.

కృ : జైల్లో కూర్చునే వాళ్ళకి పరువు ఎందుకండీ!

ముగ్గురు : (ఒక్కసారే) ఆమ్మో జైలే.

కృ : (జేవ్ రికార్డర్ తెరిచి 'జేవ్' పైకిపెట్టి) ఈ జేవ్ రికార్డర్ చింక అయితే, ఆ చింక ప్రాజెం ఈ జేవ్ ఇదిగాని పోలీసు వాళ్ళ చేతుల్లోకి వెళ్ళిందా.... పర్నాయిగేళ్ళకి తక్కువ కాకుండా వేసేస్తారు జైలుకి.

శవ : పర్నాయిగేళ్ళు.

పా :

రాజ : ఇంకెప్పుడూ అలాటి తప్పులు చెయ్యం. ఈసారికి మమ్మల్ని చెమించి వాగ్గీ అలుడూ!

కృ : మిమ్మల్ని అంత తేలికగా మాత్రం వదలను. పోములూ, ఈ జేవ్ రికార్డర్ లోపల పెట్టు. (పోములు స్టూలు చుర్రాస్తానంటూ పెట్టేసి, జేవ్ రికార్డర్ ఒడ్డు గదిలోకి తీసుకు వెళ్ళిపోయాడు) ఏవండీ మావగారూ! పార్వతీశంకర! మీకు వదివేలు ఎందుకు ఇస్తామన్నారో ఇప్పుడు చెప్పండి.

రాజ : అన్ని సంగతులు నీకు తెలిసిపోయాయి కదా! మల్లీ నన్ను అడగడం ఎందుకు అల్లుడు.

కృ : ఒకసారి మీ నోటితో చెబితే వినింది ముచ్చటగా వుంది.

- రాజ : చెప్పక తప్పదా అల్లుడు,
కృ : తప్పదు పెరమేస్వరా!
రాజ : అయితే యిను, (ఇబ్బందిగా, ఎటో చూస్తూ) పార్వతీసుంగోరి
కొడుకుని, కోడల్ని యిడదీసేవానికి.
కృ : అందువలన మీకు వచ్చేది పదినేలు. అవునా,
రాజ : అవును.
కృ : ఆ పదినేలకోసం మీరొక అమ్మాయి కొపురం చెడగొట్టాలి
అవునా?
రాజ : అవును. (తడబడి) కా....కా....కాదు అలుసు.
: అంటే ఏమిటి, మీ అమ్మాయి బాగుకోసం మరో అమ్మాయి
కొపురం చెడగొడతానంటారు. బావుంది. చాలా బావుందండీ!
లోకంలో మీ అమ్మాయి మాత్రం సుఖపడితే చాలు. తక్కిన
అడపిల్లలు ఏమైపోయినా మీకు పర్వాలేదు అంతేనా;
రాజ : లేదు అల్లుడా, ఇకనుంచి అలాటి ఎడవపనులు చెయ్యను.
నన్ను నమ్ము అల్లుడు.
కృ : మళ్ళీ ఎప్పుడన్నా అలాంటి పాడుపనులు చేస్తేనో!
రాజ : తెలుసు చేయించి అల్లుడా.
కృ : ఏవండీ పార్వతీశంగారూ.... మీ కొడుకుని, కోడల్ని వేరు
చెయ్యాలనే ఆలోచన మీకు ఎందుకొచ్చిందండీ,
పా : ఈ పెళ్ళి మా కులం వాళ్ళెవరికీ ఇష్టంలేదు.
కృ : చేయకున్నది మీ అబ్బాయి అయితే, మధ్య వాళ్ళ ఇష్టం ఏమిటి;
పా : ఆ పిల్లది మా కులం కాదు. మన మతం కాదు,
కృ : అయితే ఏం, ఆ పిల్ల మాత్రం మన్నికొదా?
పా : మాకు కావలసింది మా కులం మనిషి. కులంలేని పిల్లను
కోడలిగా స్వీకరిస్తే మా కులం మమ్మల్ని వెలివేస్తుంది.
కృ : అలా అని ఈ పెళ్ళి చెడగొడితే చట్టం మిమ్మల్ని జైలుకి
పంపిస్తుంది. అది తెలుసా మీకు;

- సా : మా కులం కట్టుబాట్లు అటువంటివి. నన్నేం చెయ్యమన్నారూ?
- కృ : మరయితే ఈ పెళ్ళి చెడగొట్టి ఏం చెయ్యాలనుకుంటున్నారు,
- సా : మావాడికి మళ్ళీ పెళ్ళి చేస్తాను.
- కృ : మీ బావమరిది ఇచ్చే మూడులక్షల కట్నం కోసమేనా? (పార్శ్వ తీశం మౌనంగా తలదించుకోవడంచూసి) ఏవండీ మాట్లాడరేం? పోనీ, మీకు వున్న ఆ స్తిమొత్తం ఎంత వుంటుందో చెప్ప గలరా?
- సా : సుమారు పాతికలక్షలు వుంటుంది.
- కృ : అంత ఆ స్తి వుంచుకుని ముప్పి మూడులక్షలకోసం కక్కుర్తి ఏమిటండీ? ఆ వెధవ ఆ స్తికోసం మీ అబ్బాయి మనసు పడి పెళ్ళి చేసుకున్న అమ్మాయి మూడుముఠా విడదీస్తారా? మీ స్వార్థంకోసం మీ కొడుకు సుఖంతోపాలనే బలి కోరు కుంటారా? ఇది చాలా దారుణం అండీ.
- సా : నీ మాటకి ఇప్పుడు నేను ఔను అన్నా, ఆనక మా కులం కాదు అంటుంది.
- కృ : ఈ రోజుల్లో ఇంకా కులాలు మతాలు ఏమిటండీ? ఒక్కసారి అలా వెలుగులోకి వెళ్ళండి మీ బ్రతుకులు ఎంత చీకటిగా వున్నాయో తెలుస్తుంది.
- సా : కులాని కెదురు తిరిగి బ్రతకడం ఈ పల్లెటూర్లో ఎంత కష్టమో నీకు తెలీదు బాబు.
- కృ : ఎవరు ఎలా అనుకున్నా ఈ పెళ్ళి మీరు అంగీకరించకా తప్పదు, ఆ అమ్మాయిని మీ కోడలుగా స్వీకరించకా తప్పదు కాదంటే చెప్పండి. ఈ చేప పోలీసునాళ్ళ చేతుల్లోకి వెళుతుంది. మీకు పద్నాలుగేళ్ళ జైలుశిక్ష పడిపోతుంది.
- సా : నువ్వు చెప్పినట్టే చేస్తానుగానీ, ఆ జైలుశిక్షపూత్రం పడకుండు చూడు బాబు.

- కృ : అలాగండి దారికి. దెబ్బకి దెయ్యమైనా జడుస్తుందని అందుకే అన్నారు. ఆ, ఏవండీ లిటిగేషన్ కరణంగానూ .... వదిలేల రూపాయలకోసం ఎలాంటి పాడుపనయినా చేస్తారన్నమాట.
- కన : బుద్ధి పొరపాటయింది. పిల్లలు గలవాణ్ణి. నన్ను తీమించు బాబు.
- కృ : పిల్లలు గలవాణ్ణి అంటున్నారు. ఎంతమంది పిల్లలు వున్నారేమిటి మీకు.
- కన : ఏడుగురు బాబు.
- కృ : ఏడుగురే! ఆడపిల్లలు ఎంతమంది? మగపిల్లలు ఎంతమంది?
- కన : ఉన్న ఏడుగురూ ఆడపిల్లలే, మగపిల్లలు లేరు బాబు.
- కృ : 'ఫేమిలీ ప్లేనింగు' అన్నమాట ఎప్పుడైనా విన్నారేమిటి?
- కన : విన్నాను బాబు.
- కృ : దాని అర్థం తెలుసా మీకు?
- కన : తెలీకేం? తెలుసు బాబు.
- కృ : మరేం, ఎందుచేత అమలు జరపలేదు?
- కన : ఒక్క మగపిల్లవాడయినా లేకుండా....
- కృ : లేకపోతే ఏం? మగపిల్లవాడువుండి తీరాలన్నా రూలు ఏమన్నా వుందా?
- కన : అదికాదు బాబు. నేను గడించిపెట్టిన ఆ వస్త్రం....
- కృ : మీ ఏడుగురు కూతుళ్ళకి ఏడు వాటాలు ఇచ్చెయ్యండి.
- కన : లేదు బాబు. నా ఆస్తి అంతా రేపు నాకు పుట్టబోయే కొడుకు కోసమే దాచివుంచాను.
- కృ : ఎవరైనా ఎంతే నవ్వుతారు. ఈ వయసులో ఇంకా మీకు పిల్లలు ఏమిటండీ....పుట్టని ఆ మగపిల్లవాడి పేరుచెప్పి ఇంత మంది ఆడపిల్లల్ని దుఃఖపెడతారా? వాళ్ళ పెళ్ళిళ్ళు చెయ్యడం కోసం మరో ఇంటి ఆడపిల్లల సంసారాలు కూడాస్తారా?

మీలాంటివాళ్ళని వూరికే వదిలేస్తే ఇంకా ఎంతమంది ఆశపిల్లల జీవితాలు అయినా నాశనం చేస్తారు. ఎన్ని ఘోరమైన పాపాలు అయినా చేస్తారు కాబట్టి మీరు వెంటనే ఒక పని చెయ్యండి.

కన : నువ్విప్పుడు ఏం చెయ్యమంటే అదే చేస్తాను. పెరిపు ఇయ్యి బాబు.

కృ : వెంటనే పట్నం వెళ్ళి ఫేమిలీ ప్లేనింగు ఆపరేషన్ చేయించుకు రండి.

కన : ఆపరేషనా? ఆ పనిమాత్రం ఇప్పుడు నేను చెయ్యలేను. అది తప్పించి ఏమయినా అడుగు... చేస్తాను.

కృ : మీ ఆడపిల్లల శ్రేయస్సుకోసం, ఈ వూరిప్రజల బాగుకోసం, ముఖ్యంగా దేశక్షేమం కోసం... మీరు వెంటనే ఆపరేషన్ చేయించుకోవడం మంచిది.

కన : పెట్టగా పెట్టగా నాకు బలే రిటిగేషన్ పెట్టావయ్యా! తప్పు తుందా నాయనా! రేపే వెళ్ళి చేయించేసుకొంటాను.
(ఇప్పుడు కృష్ణారావు కుడివైపుకి సత్య, ఎడమవైపుకి కన కియ్య, రాజయ్య, పార్వతీశం వున్నారు. కృష్ణారావు కనకియ్యతో మాట్లాడుతుండగా, రాజయ్య మెల్లగా పార్వతీశం చేతికర్ర తీసుకుని కృష్ణారావు తలమీద బలంగా మోచాడు. ఆ దెబ్బకి 'అబ్బా!' అని మూలుగుతూ కృష్ణారావు నేలమీద పడిపోయాడు. అతని చేతిలోవున్న 'కేసెట్' వెళ్ళి సత్య కాళ్ళదగ్గర పడింది. రాజయ్య దానిని చేజిక్కించుకోవాలని అడుగు ముందుకి వేసే లోపల అది సత్య చేతిలోకి వెళ్ళిపోయింది.)

సత్య : (భయంతో వణుకుతూ) ఏమిటి నాన్నా ఈ అఘాయిత్యం?

రాజ : (నవ్వుతూ) ఏముండన్నా నీ మొగుడు పాములా వన్ను కాటెయ్యాలని చూశాడు కోరలు పీకేసాను. అంతే!

- కన :** థేవ్! బరే తెలివైన పని చేశావు రాజయ్యా!
(ఈ మాటావిడికి మధ్యగదినుండి స్తోమలు వచ్చి జరిగింది, జరుగుతున్నది గమనించి, మౌనంగా ఓమూల నిలుచున్నాడు)
- సత్య :** నువ్వు ఎవరిని కొట్టావో తెలుసా నాన్నా? నీ కూతురి మెడలో తాళి కట్టిన నీ సొంత అల్లుణ్ణి.
- రాజ :** అల్లుడు కాబట్టే ఇంకటితో వచ్చిసాను. అదే మరొకడూ, మరొకడూ అయితే ఈపాటికి సరాసరి ఆ వరమేన్నరుక్షికాడికి పంపించినీ వుండేవోణ్ణి. అల్లుడట అల్లుడు.... సొంతఅల్లుడు సొంత మావకి చెయ్యాలైన పనేనా ఇది.
- సత్య :** ఏమిటి చేశారు నాన్నా! అవినీతికి అలవాటు పడిపోయిన మీ మనసుల్ని నుంచి దారికి మళ్ళించాలనుకున్నాడు. చీకటిలాంటి మీ బ్రతుకుల్లో దీపం వెలిగించాలనుకున్నాడు
- రాజ :** వచ్చానుగేల్లు జెయిల్లో పెట్టించిసా:
- సత్య :** మీరు చేసే ఇటువంటి అక్రమాలకి శైలు ఏమిటి నాన్నా! ఉరి కంబం ఎక్కించినా తప్పులేదు.
- రాజ :** నీ వాలకం జూస్తుంటే ఆడు, నువ్వు కలిసే ఈ వన్నాగం అంతా పన్నివ్వున్నారే!
- సత్య :** నీ అనుచూనం నిజమే నాన్నా దబ్బుకోసం నువ్వు ఎలాంటి గడ్డి అయినా కరుస్తావని తెలిసే మేము ఈ నాటకం ఆదాము. తగువుకోసం ఈరోజు పార్వశీకంగారు మన ఇంటికి వస్తారన్న నంగతి స్తోమలుద్వారా మాకు ముందే తెలిసింది. అందుకే మీ ముగ్గురూ చాలా తెలివి తక్కువగా పట్టుబడిపోయారు.
- రాజ :** ఈ స్తోమలుగాడు నా ఉప్పు తిని నాకే ఎనరెట్టాడు వర మేన్నరా!
- కన :** రాజయ్యా! నీ లిటిగేషన్లు వుండవు. ముందు మీ అమ్మాయి చేతిలోని థేవ్ లాక్కో.

పా : మన ప్రాణాలన్నీ అందులోనే చున్నాయండీ రాజయ్యగారూ! మీ అల్లుడు లేస్తాడేమో! త్వరగా చేజిక్కించుకోండి.

రాజ : అమ్మా నత్తమ్మా! మర్యాదగా ఆ చేపు ఇచ్చేయి లేకపోతే మీ నాన్నకి చాలా కోపమొస్తుంది.

సత్య : నువ్వు ఏం చేసినా సరే! ఆ చేపుమాత్రం ఇవ్వను.

రాజ : ఇయ్యిపూ? ఎలా ఇయ్యివో నేనూ చూస్తాను. పార్వతీసుంగోరు, కనకయ్య.... చూస్తారే? దాన్ని చెరో రెక్కా విరిచి వట్టు కోండి.

(ముగ్గురూ వికటాష్టహాసం చేస్తూ సత్యమీదికి వస్తున్నారు. అంతివరకు ఆ దృశ్యాన్ని మౌనంగా తిలకిస్తున్న సోమలు గోడకి ఆనివున్న పొడవంటి కర్ర చేతిలోకి తీసుకుని, మెరుపులా సత్యకి అడ్డంగా వచ్చి విలుచున్నాడు.)

సోమ : ఆ గండ్రా నాయల! అమ్మాయిగోరి ఒంటిమీద పెయ్యిగాని వడిందో, మీ పేనాలు దక్కవు.

రాజ : పాలేరు ఎదవకి ఎంత దయర్యం వచ్చిసింది సరమేన్నరా!

సోమ : మల్లీ ఈ సుట్టు పాలేరు, గీలేరు అని నోటికొచ్చినట్టు వోగితే, కట్లు రాలాయి. అమ్మాయిగోరూ! బాబుగారి ముకంమీద కాసిన్ని సీట్లు సల్లండి.

రాజ : గంగిగోవులా వుండిపోడు. ఇలా మారిపోనాడేటి సరమేన్నరా!

సోమ : గంగిగోవు అయినా తోకట్టుకు నాగిరే కొమ్ము ఇసురుకుంది బావు. నాను గంగిగోవుని రాసు- మనిసిని.

(ఇంతలో సత్య కూడాలో నీళ్లు చేతిలో పోసుకువచ్చి కృష్ణా రావు ముఖమీద చల్లడంతో, అంబికి స్పృహ వచ్చింది.)

సత్య : నీవండీ, ఎలా వుండండీ?

- కృ : (చిన్నగా మూలుగుతూ) నాకేం పర్యాలేమి సత్యా! ఏవీ ఆ తేవు ఇలా ఇవ్వు. (సత్య పేరు ఇచ్చింది) ముల్లుని ముల్లు తోనే తియ్యాలిగానీ, పెన్నతో చుద్దితే ఎప్పుడూ, ఇలాంటి వాళ్ళకి మాటలతో బుద్ధి చెప్పాలనుకోవడం నాదే పొరవాటు. ఈ పేవ తీసుకువెళ్ళి పోలీసువాళ్ళకి ఇస్తే సరిపోతుంది. అన్ని వ్యవహారాలు వాళ్ళే చూసుకుంటారు. మధ్యలో నాకేండుకు శ్రమ.
- రాజ : అంతపని మాత్రం చెయ్యకు అల్లుమా! నా తొందరపాటుని చున్నించు.
- కృ : మీలాంటి ఎళ్ళని తమించి వదిలేస్తే దేశానికి చాలా నష్టాలు వస్తాయి. అందుచేత మీ ముగ్గుర్నీ తీసుకువెళ్ళి జైల్లో కూర్చో బెట్టడమే అన్ని విధాల మంచిదనిపిస్తుంది.
(చేతిలో వున్న 'కేసెల్'తో గుమ్మంవైపు కదిలిన కళ్ళపై రావుని రాజయ్య, కనకయ్య, పార్వతీశం చుట్టుముట్టేసి ఒకరి తర్వాత ఒకరు అతని కాళ్ళమీద పడ్డారు)
- కన : బాబు, నీ కొడు పట్టుకుంటాను. పిల్లలు గంపాడివి. కాస్త కనికరం చూపించు తండ్రీ!
- రాజ : నూ అమ్మాయి ముఖం చూసి అయినా నన్ను చెమించు అల్లుడు.
- పా : నువ్వు ఏ శిక్ష అయినా పొందుగానీ, జైలుశిక్ష మాత్రం తప్పించు బాబు.
- కృ : (రావు దెనక్కి తీసుకుని) ముందు మీరు పైకి లేవండి. ఈ (ముగ్గురూ పైకి లేచారు) నేను పెద్ద కొన్ని ఒకటంటే మీరు బట్టబడి వుంటానుని మాట ఇస్తే మీరు జైలుశిక్ష పట్టుతుంది.

- కాజ : అలాగే వుంటాం. బేగి చెప్ప అల్లుడూ!
- పా : నువ్వు ఎం చెయ్యమంటే అదే చేస్తాం.
- కన : ఎలా చెబితే అలాగే వినుకుంటాం.
- కృ : ఎవండీ కనకయ్యగారూ, ఇందాక మీకు ఏం చెప్పానో గుర్తుందా?
- కన : ఉంది బాబు. పట్నం వెళ్ళి ఆపరేషన్ చేయించుకోవాలి.
- కృ : మరి ఎప్పుడు వెళ్ళి చేయించుకుంటారు?
- కన : ఎప్పుడో ఎందుకు బాబు. రేపు వుదయమే వెళ్ళి చేయించుకుంటాను. రేపు శ్రావణ శుక్రవారం. మంచిరోజు కూడాను.
- కృ : అంతేకాదు. మీ ఆస్తి మొత్తం ఏడుభాగాలు చేసి, మీ ఏడుగురు కూతుళ్ళకీ సమంగా పంచి ఇవ్వాలి.
- కన : ఈ షరతుకి మాత్రం నేను ఒప్పుకోను.
- కృ : అయితే పద్నాలుగేళ్ళ జైల్లో కూర్చోవడానికి ఒప్పుకోండి.
- కన : ఇదెక్కడి లిటిగేషనయ్యా బాబు. అలాగే నాయనా. తప్పు తుందా? నువ్వు చెప్పినట్లే నా ఆస్తంతా నా ఏడుగురు కూతుళ్ళకీ పంచేస్తాను సరేనా?
- కృ : పార్శ్వతీకంగారూ, మీరు చెయ్యాల్సిన వనేమిటో తెలుసా?
- పా : అజ్ఞాపించండి బాబు.
- కృ : మీ కొడుకు చేసుకున్న ఆ అమ్మాయిని కోడలిగా స్వీకరించాలి. వాళ్ళిద్దర్నీ పేరు చెయ్యాలనే ప్రయత్నంగానీ, మళ్ళీ తరి పెట్టారా? (చేతిలో బేప్ మాస్క్) అరెస్టు వారెంటు వస్తుంది మీ ఇంటికి జాగ్రత్త!
- పా : ఇంకెప్పుడూ అలాంటి బుద్ధి తక్కువ పనులు చెయ్యను బాబు.

ఆ అమ్మాయిని నా సొంత కూతురికన్నా ఎక్కువగా చూసుకుంటాను.

కృ : గుడ్! అలా అన్నారు బావుంది, ఏవంటి మావగారూ! ఈ రోజునుండి మీరు, ఈ కనకయ్య లిటిగేషన్ వ్యవహారాలన్నీ మానెయ్యాలి. ఇకమీదట మీ మూలంగా ఈ పూర్ణో ఎవరికీ ఎలాంటి కీడు జరిగినా మిమ్మల్ని మాత్రం క్షమించను. ఒకటి కాదు, రెండుకాదు - వద్దామిగతేళ్ళు. ఏమిటనుకున్నారు?

రాజ : జేయిలు సిచ్చ!

కృ : జైలుకి మాట ఎలావున్నా పరమేస్వరా! మీ అమ్మాయికి విడాకులు ఇచ్చెయ్యడం మాత్రం వ్రాయం.

రాజ : ఆలాటి ఎదవనసులు మల్లీ చెయ్యడమే! (లెంపలు వేసుకుని) బుద్ధాచ్చింది పరమేస్వరా!

(కృష్ణారావు నత్య చెవిలో మెల్లగా ఏదో చెప్పాడు. ఆ మాటకి నత్య ఫకాలున నవ్వండి.)

కృ : ఏవంటి, ముననబుగారు, కరణుగారు, కామందుగారు ఇప్పుడు మీ ముగ్గురు కలసి చెయ్యాలివిన మంచిపని ఒకటి మిగిలి పోయింది.

రాజ : అది కూడ బేగి చెప్పిసీ అల్లుడూ!

కృ : మీరు ఎప్పుడన్నా గాంధీగారి మూడుకోతుల సూక్తి గురించి విన్నారా?

ముగ్గురు: వినలేదే!

కృ : అయితే ఆసూక్తి ఏమిటో నేను చెబుతాను వినండి. (రాజయ్యని ఒక కుర్చీమీద కూర్చోబెట్టి) మావగారు, ముందు మీరు చెప్పండి. చెడు చెప్పకు.

నీకటిలో చితురీతం

రాజ : చెడు చెప్పకు.

కృ : (కనకయ్యని మరో కుర్చీమీద కూర్చోబెట్టి) కనకయ్యగారూ, మీరు చెప్పండి. చెడు వినకు.

కన : చెడు వినకు

కృ : (పార్వతికాన్ని చూడవ కుర్చీ మీద కూర్చోబెట్టి) పార్వతికం గారూ, మీరు చెప్పండి. చెడు చూడకు

పార్వ : చెడు చూడకు.

(ముగ్గురు మూడు కోతుల భంగిమల్లో వరసగా కుర్చీల మీద కూర్చున్నారు.)

కృ : ఇప్పుడు ముగ్గురు కలిసి అనండి. చెడు చెప్పకు.

ముగ్గురు: (ఒక్కసారే) చెడు చెప్పకు.

కృ : చెడు వినకు.

ముగ్గురు: (ఒక్కసారే) చెడు వినకు.

కృ : చెడు చూడకు.

ముగ్గురు: (ఒక్కసారే) చెడు చూడకు.

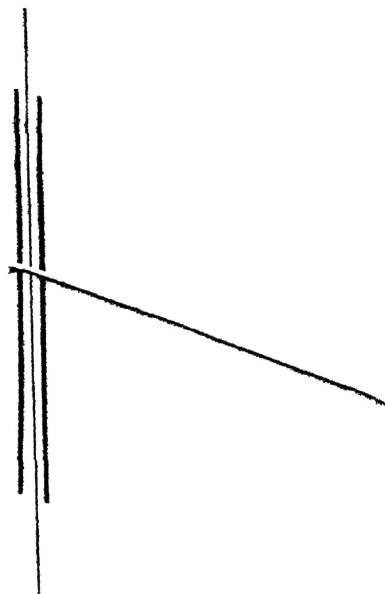
కృ : ఏది, మళ్ళీ ఒక్కసారి అనండి.

ముగ్గురు: చెడు చెప్పకు....చెడు వినకు.... చెడు చూడకు.....

(కృష్ణారావు, సత్య విజయోత్సాహంతో చెయ్యి చెయ్యికలుపు కొని, హాయిగా నవ్వుకున్నారు. ఆమూడు కోతుల్ని ఎంతగా చూస్తున్న సోపాలు పొట్ట చెక్కలయ్యేలా నవ్వుకుండగా-తెర వారింది)

.... స మా స్తం ....

ఏ నాటకము కావల్సినా - ఏ నాటికకావల్సినా
అ డ గ ం డి

శ్రీ రా మా బు క్క డి పో
రాజగోపాలాచారివీధి. గవర్నరుపేట
ని జ య వా డ . 2

